

SVEA HOVRÄTT
Rote1 060105

DOM
2017-02-13
Stockholm

Mål nr
M 843-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Statens va-nämnds slutliga beslut 2015-12-22, BVa 162, i mål nr Va 22-58/13, 95-96/13, 124/11 och 134/11, se bilaga A

KLAGANDE

1. A A m.fl. - 62. LT

Dok.Id 1302612

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

Ombud för 1-62: A J

MOTPART

Sotenäs kommun

Ombud: P N

SAKEN

Anläggningsavgift (särtaxa)

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten, som ogillar Sotenäs kommuns yrkande om avvisning, avslår överklagandet.

2. A A m.fl. ska solidariskt ersätta Sotenäs kommun för dess rättegångskostnader i hovrätten med 23 700 kr, allt avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.
-

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

A A m.fl. (fastighetsägarna) har yrkat att hovrätten med ändring av Statens va-nämnds (Va-nämnden) beslut ska fastställa att Sotenäs kommun inte får tillämpa den beslutade va-taxan med särtaxa av den 16 juni 2011 vid uttag av anläggningsavgift för deras fastigheter på området Ramsvik i Sotenäs kommun.

Sotenäs kommun har bestritt fastighetsägarnas yrkande och yrkat i första hand att hovrätten ska avvisa fastighetsägarnas yrkande ”rörande avgiftens storlek” och avslå överklagandet i övrigt. I andra hand har kommunen yrkat att hovrätten ska avslå överklagandet i sin helhet.

Fastighetsägarna har bestritt att deras talan till någon del ska avvisas.

Såväl **fastighetsägarna** som **kommunen** har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader. Parterna har vitsordat varandras rättegångskostnader som skäliga i och för sig.

UTVECKLING AV TALAN I HOVRÄTTEN

Fastighetsägarna har vidhållit vad som anförts vid Va-nämnden och tillagt bl.a. följande.

Va-taxa ska beslutas av kommunfullmäktige. Det framgår inte av den va-taxa med särtaxa som Sotenäs kommun beslutat om hur anläggningsavgiften för varje fastighet ska bestämmas. Det krävs ytterligare ställningstaganden utöver en tillämpning av det som framgår av taxan för att anläggningsavgiften ska kunna bestämmas. I det här fallet är beslutet om särtaxa formulerat så att det först måste fastställas vilka kostnader som ska fördelas och dessutom krävs ställningstagande dels till vilka kostnader som ska ingå i beräkningsunderlaget, dels till hur många fastigheter kostnaderna ska fördelas på. Va-taxan ska inte få tillämpas eftersom det förutsätter att beslut för att fastställa taxan måste fattas av annan än kommunfullmäktige.

Särtaxan innebär ett överuttag i relation till beräknade kostnader. Särtaxan innebär vidare ett hundra procentigt avgiftsuttag till täckande av kostnaderna medan va-taxan i kommunen endast täcker åttio procent av kostnaderna, vilket inte innebär en skälig och rättvis fördelning av kostnader.

Fastighetsägarna kan inte rimligen försättas i den situationen att de efter debitering av anläggningsavgift ska tvingas inleda nya ärenden vid mark- och miljödomstol för att få slutligt prövat om tillämpningen av särtaxan är riktig. I stället bör hovrätten fastställa att den nu beslutade särtaxan inte får tillämpas.

Beslutet om särtaxa är inte tillräckligt tydligt för att tillämpas eftersom det inte anges i beslutet när det ska träda i kraft.

Det saknas förutsättningar att ta ut särtaxa eftersom det inte föreligger sådana omständigheter eller kostnadsskillnader som förutsätts i 31 § andra stycket lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen).

Med anledning av kommunens avtal med fastighetsägaren till Ramsviks camping har kostnaden för dess anslutning till va-området övervältrats till övriga fastighetsägare i området. Campingfastigheten, som består av många lägenheter och stor tomtyta, slipper helt att ta del i kostnaderna för anläggande av vatten och avlopp. Anläggningsavgiften för den fastigheten har till följd av avtalen mellan fastighetsägaren och kommunen kommit att bli nära obefintlig eftersom kommunen i efterhand löste in överföringsledningen och nu fördelar den kostnaden på alla övriga fastigheter i området. Det är oskäligt mot övriga fastighetsägare att i den situationen beakta längden av överföringsledningen och kostnaden för överföringsledningen vid bedömningen av om det finns förutsättningar att ta ut särtaxa. Rimligen borde även fastigheten där campingplatsen är belägen beaktas som en av de fastigheter kostnaderna ska fördelas på.

Kommunen har vidhållit vad som anförts vid Va-nämnden med bl.a. följande tillägg.

Kommunfullmäktige beslutade den 16 juni 2011 att anta den nu aktuella särtaxan. Beslutet avser den under år 2011 genomförda utbyggnaden i Ramsvik. Beslutet om särtaxa gäller omedelbart från och med beslutsdatumet. Kommunfullmäktiges beslut om särtaxa har redan prövats genom laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) och kan inte prövas av hovrätten.

Kommunen får överlåta åt huvudmannen att bestämma avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i kommunens taxeföreskrifter. Kommunfullmäktige har i aktuellt fall tagit ställning till de normativa delarna i särtaxan genom att besluta om vilket område och vilka fastigheter inom Ramsvik som ska omfattas av särtaxa och att särtaxan ska tas ut med 100-procentig täckningsgrad. Kommunens beslut innebär således att de kostnader som föranletts av särskilda omständigheter och som medfört att kostnaden i beaktansvärd omfattning avvikit från andra fastigheter i verksamhetsområdet får debiteras med 100-procentig täckningsgrad.

Den uppskattning av kostnader som kommunfullmäktige hade vid sitt beslut visade sig i efterhand vara något högre än vad det verkliga utfallet blev. Att kommunen tar ut en avgift som är något lägre än den som kommunfullmäktige beslutat om innebär inte att

denna lägre avgift inte är i enlighet med fastställd särtaxa. Kommunen hade däremot inte kunnat ta ut en högre avgift än den som anges i WSP:s rapport, om de verkliga kostnaderna hade visat sig vara högre.

Frågan om avgiftens storlek kan inte prövas i det nu aktuella målet eftersom någon slutlig debitering ännu inte har skett. Kommunen har på grund av den pågående processen endast debiterat enligt normaltaxan och i samband med detta informerat de avgiftsskyldiga om att ytterligare debitering kommer att ske inom ramen för särtaxa när tvisten är slutligt avgjord. Fastighetsägarnas talan ska därför avvisas i denna del.

Det finns förutsättningar för att tillämpa särtaxa inom det aktuella området eftersom det både föreligger särskilda omständigheter och beaktansvärd kostnadsskillnad. Nödvändigheten av överföringsledning, att det är glest mellan tomterna, att det är ett kuperat område med kala berghällar av bohusgranit som föranleder sprängningsarbeten samt att det gäller utbyggnad av ett befintligt område med bl.a. sprängningar mellan fastigheter, är sådana särskilda omständigheter som utgör skäl för särtaxa. Dessa omständigheter har medfört att kostnaderna i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, vilket framgår av i målet redovisade jämförelseobjekt. Redan innan överföringsledningen räknats med är kostnadsskillnaden 50 procent jämfört med jämförelseområdena (enligt Va-nämnden 300 000 kr per fastighet i Ramsvik jämfört med 200 000 kr per fastighet i jämförelseområdena).

Ramsvik Camping & Stugby har erlagt taxeenlig anläggningsavgift redan 2004 när campingen på eget initiativ anslöt sig till kommunens va-anläggning. Som Va-nämnden funnit ska campingen redan med hänsyn till det inte räknas med i fastighetsunderlaget. Här kan vidare noteras att även för det fall kostnaden för överföringsledningen delvis skulle påföras campingen så skulle detta påverka beräkningarna av ledningslängd per fastighet och kostnad per fastighet ytterst marginellt eftersom det endast rör sig om en ytterligare fastighet (av 71 fastigheter) med en anslutningspunkt. I detta sammanhang kan även noteras att kommunen vid sina beräkningar om ledningslängd per fastighet utgått från en kortare ledningslängd än den som Va-nämnden konstaterat är fallet, vilket är till fastighetsägarnas fördel. Vidare har

Va-nämnden vid sin kostnadsjämförelse mellan det nu aktuella området och jämförelseområdena, där kostnadsskillnaden konstaterades uppgå till cirka 100 000 kr per fastighet, inte räknat med överföringsledningen. Va-nämnden uppger i sitt avgörande att till dessa 100 000 kr i skillnad tillkommer kostnaden för överföringsledningen. Det innebär att även om campingfastigheten medräknas vid fördelningen av kostnader för överföringsledningen eller om överföringsledningen inte tas med i beräkningen påverkar inte detta förutsättningarna för kommunen att tillämpa särtaxa för det aktuella området.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrätten har avgjort målet utan huvudförhandling.

Omfattningen av hovrättens prövning

Domstolens prövning är begränsad till de omständigheter som klaganden har anfört i överklagandet. Fastighetsägarnas talan omfattar inte frågan om kommunfullmäktiges beslut om särtaxa är giltigt eller inte. Fastighetsägarna har i stället gjort gällande att den beslutade va-taxan med särtaxa inte ska tillämpas vid uttag av anläggningsavgift för deras fastigheter bl.a. eftersom det av särtaxan inte framgår hur anläggningsavgiften för varje fastighet ska bestämmas och då det inte föreligger sådana omständigheter eller kostnadsskillnader som utgör skäl för att tillämpa särtaxa. Vid denna prövning är hovrätten oförhindrad att pröva om särtaxan är tillräckligt tydlig för att kunna tillämpas vid uttag av anläggningsavgifter inom området samt om förutsättningar för särtaxa föreligger.

Som Va-nämnden konstaterat har någon debitering av avgifter enligt särtaxan inte skett. Mot denna bakgrund kan någon prövning av om en hundra procentig kostnadstäckning för fastigheter på Ramsvik kan komma i konflikt med vattentjänstlagens krav på skälighet och rättvisa vid fördelning av kostnaderna inte göras inom ramen för detta mål.

Kommunen har yrkat att fastighetsägarnas yrkande ”rörande avgiftens storlek” ska avvisas. Fastighetsägarna har dock inte framställt något yrkande avseende avgiftens

storlek utan enbart yrkat fastställelse av att kommunen inte får tillämpa den beslutade särtaxan för deras fastigheter. Kommunens yrkande om avvisning ska därför ogillas. En annan sak är att kommunen vid en senare tillämpning av taxan för avgiftsuttag kan behöva iakttä också principen om likabehandling inom kommunen.

Särtaxans utformning och förutsättningar för särtaxa

Hovrätten delar Va-nämndens bedömning att det inte föreligger några tveksamheter om vilka som berörs av särtaxans bestämmelser.

Ett kommunalt beslut anses som huvudregel börja gälla så snart protokollet över beslutet har justerats (prop. 2001/02:122 s. 17 f). Att det i kommunfullmäktiges beslut inte angetts när beslutet om särtaxa träder i kraft kan därför inte medföra att beslutet om särtaxa inte kan tillämpas vid den kommande debiteringen av anläggningsavgifter.

Det är kommunens uppgift att besluta om hur taxan för de allmänna vattentjänsterna ska bestämmas i den egna kommunen. Det är inte nödvändigt att de exakta avgiftsbeloppen i kronor och ören ska framgå av taxebeslutet. Av beslutet ska dock framgå grunderna för avgifternas fördelning och hur de ska beräknas (prop. 2005/06:78 s. 96). Det aktuella taxebeslutet tillsammans med den utredning om särtaxa som beslutet hänvisar till innehåller en redogörelse för de taxeparametrar som använts och hur den totala kostnaden fördelas på de olika parametrarna. Kommunen har uppgett att den totala kostnaden för va-utbyggnaden som ska fördelas på fastigheterna kommer att uppgå till 16 022 430 kr och inte till 18 545 000 kr som anges i utredningen. Dessutom omfattas 51 fastigheter i stället för 49 av taxebeslutet, vilket i sig kommer att resultera i andra belopp per fastighetsägare än de som framgår av taxebeslutet med bilagd utredning. Denna förändring av vissa parametrar är av enkel beskaffenhet och kan inte medföra annat än att kostnaden per fastighetsägare kommer att vara lägre. Mot denna bakgrund och med beaktande av att det av taxebeslutet med bilagd utredning framgår såväl hur den totala kostnaden fördelar sig på de olika parametrarna som hur avgifterna har beräknats, finner hovrätten att särtaxebeslutet får anses vara tillräckligt tydligt och transparent för att förstås av avgiftsskyldiga och kunna tillämpas vid uttag av anläggningsavgifter inom området.

Hovrätten delar Va-nämndens bedömning att det föreligger sådana beaktansvärda kostnadsskillnader som motiverar tillämpning av särtaxa. Va-nämndens beslut att avslå fastighetsägarnas yrkande om fastställelse av att kommunen inte äger rätt att tillämpa särtaxa vid uttag av anläggningsavgift för aktuella fastigheter på Ramsvik i kommunen är riktigt. Det har inte heller framkommit att kommunens utredning som ligger till grund för taxebeslutet omfattar andra kostnader än de som är nödvändiga för den aktuella utbyggnaden (se 30 § vattentjänstlagen). Överklagandet ska därför avslås.

Rättegångskostnader

Fastighetsägarna har inte i något avseende vunnit framgång med sitt överklagande till hovrätten. De ska därför solidariskt ersätta Sotenäs kommun för dess rättegångskostnad i hovrätten. Det råder inte tvist om det yrkade beloppet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2017-03-13

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Fredrik Ludwigs, tekniska rådet Bengt Jonsson, hovrättsrådet Margaretha Gistorp samt tf. hovrättsassessorn Elena Landberg, referent.

Föredragande har varit Lina Tengvar.